

Ettekanne Eesti Muusikateaduse Seltsi Leichterri päeval
13.11.2023
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kooriklassis

Ühisautorsusest eesti kunstmuusikas Malera Kasuku klaveritrio näitel

Anu Veenre

Abstrakt

Ühisautorsust peetakse heliloojate vahelise loomingulise partnerluse üheks vormiks, mida kunstmuusikas esineb üpris harva. Võib arvata, et selle (üheks) põhjuseks on professionaalses kompositsioonihariduses kinnistunud muusikateose kontseptsioon, milles käsitatakse teost kui autori individuaalsust ja isikupära väljendavat, noodikirjas fikseeritud ja lõpetatud kunstilist tervikut. Sellest tulenevalt nõuab mitme autori ühine loometegevus kõigilt asjaosalistelt huvi ja valmisolekut töötada harjumuspärasest erinevalt, kuid annab ka võimaluse hoopis teistsuguste loominguliste ideede teostamiseks.

Oma ettekandes annan ülevaate ühisautorsuses valminud eesti heliloomingust, keskendudes seejärel kolme helilooja – Mati Kuulbergi (1947–2001), Lepo Sumera (1950–2000) ja Raimo Kangro (1949–2001) ühiselt kirjutatud klaveritriole aastast 1977. Loo autoriks märkisid nad oma nimede esisilpidest moodustatud Malera Kasuku, mida kasutatakse helitööd tutvustavates materjalides siiani. Tegemist on muusikaliselt kaasahaarava teosega, mille püsimisele eesti kammermuusika repertuaarikaanonis ning võrdlemisi küllaldasele kajastusele muusikalises kirjanduses on trio loomisajast saati andnud hoogu juurde muudki tegurid. Ettekandes vaatlen neist lähemalt teose tavatut sünnilugu ja irooniamaigulist esitusviisi kui aspekte, mis võimaldavad analüüsida teost ka selle autorite põlvkondliku mõttekaasluse ühe ilminguna 1970. aastatel. Seejuures tutvustan trio esmaesit(1)ust heliloojate liidu töökoosolekul 1977. aasta 1. novembril ning muutust helitöö retseptioonis pärast teose autorite liigvarast ja lähestikust surma 2000. ja 2001. aastal.